

Читайте, гугайте, і гуготу нагуйте, і свого не цурайтеся. /Т. Шевченко/

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 35-36 (811-812)

Вересень
2016 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Візит Президента

13 вересня Президент України Петро Порошенко побував у нашій області з робочою поїзкою. Він вручив ключі від нових квартир військовикам, відвідав музей АТО, а також взяв участь у відкритті дитсадка в селищі Слобожанське Дніпровського району.

Новенькі квартири в сучасному будинку у Дніпрі отримали 24 родини військових 26-го об'єднаного загону Державної спеціальної служби транспорту. 21 із них – бійці АТО, ще троє – ветерани військової служби. Більшість родин мають маленьких дітей.

«Саме з нашої області пішли на передову найбільше військовиків та добровольців. Вони захищають країну, а ми турбуємося про них. Соціальні пільги, реабілітація, мирна робота для демобілізованих, різноманітні акції та найголовніше, житло. За останні 2 роки 170 родин військових отримали квартири на Дніпропетровщині», – наголосив голова обласної державної адміністрації Валентин Резніченко.

Вулична виставка Музею АТО називається «Шляхами Донбасу» та об'єднує понад 400 експонатів.

«Для Президента проводимо стандартну екскурсію, як щоденно – для жителів та гостей області. Акцент – на героїзмі українських воїнів», – розповів голова робочої групи зі створення Музею АТО Юрій Фанигін.

Окрема мова – про історію скульптури героїзму українських військових. Її прототипом став боєць АТО Іван Погорілий, який врятував від загарбників маленьку дівчинку. Зараз чоловік працює в Дніпропетровській ОДА.

Новий садок у Слобожанському – символ децентралізації

У селищі Слобожанському Дніпровського району відкрили дитсадок «Дивосвіт». На урочистостях з цієї нагоди Президент України Петро Порошенко наголосив, що заклад звели «з нуля» лише коштами Слобожанської селищної об'єднаної територіальної громади та обласного бюджету: «Завдяки децентралізації місцеві бюджети зросли в рази. Громади не питають дозволу у Києва, а самі заробляють ці гроші. Вони – господарі на своїй землі. Новий садок у Слобожанському – це символ децентралізації».

Садочок збудували без допомоги держави. Це перший такий об'єкт в області за всі роки незалежності країни, зазначив голова Дніпропетровської облдержадміністрації Валентин Резніченко: «Це унікальний випадок не лише для нашого регіону, але й для всієї

країни. На будівництво садка було виділено майже 50 мільйонів гривень. Це гроші і обласного бюджету, і Слобожанської громади. Садочок відвідуватимуть 220 малюків. Загалом відкривасмо цього року півтори тисячі нових місць для дошкільнят».

У дошкільному закладі 4 ясельні та 8 дошкільних груп на 220

місць. На його будівництво знадобилося майже два роки. Площа садочка – 6 тисяч квадратних метрів. Це п'ять різнокольорових будівель, з'єднані переходом. Усередині – затишні спальні, велика ігрова кімната, зимовий сад, кімната емоційного розвантаження, соляна кімната, сучасний комп'ютерний клас. Для роботи з дошкільнятами підготували цікаві програми та методики. Велику увагу надаватимуть розвитку творчих здібностей дітей, – розповіла завідувач дитсадка Наталія Тільна.

15 вересня у залі засідань Дніпропетровської обласної державної адміністрації відбулося урочисте вручення державних та обласних нагород. Їх отримали 65 мешканців області. У них різні професії – механіки, слюсарі, лікарі, гірники, приватні підприємці, волонтери – та об'єднує одне – вони справжні майстри своєї справи.

Державні та обласні нагороди вчителям, лікарям, волонтерам, шахтарям...

«Я щиро дякую вам за самовідданість та професіоналізм. Завдяки таким людям наша країна та область розвиваються в галузях економіки, освіти, культури. Зичу вам міцного здоров'я та миру», – звернувся до учасників урочистостей заступник голови Дніпропетровської ОДА Каміль Примаков.

Серед нагороджених – Юрій Козило. Він викладає історію у Солонянській СЗШ № 1, керівник

районного методичного об'єднання вчителів історії та правознавства. За багаторічну кар'єру вчителя виховав не одне покоління учнів, якими пишається.

«В серпні було 40 років, відколи я працюю в школі. Вчитися до мене вже прийшли правнуки. 5 моїх учнів нагородили сьогодні, – розповів Юрій Валерійович. – Обласну відзнаку отримав вперше та дуже тішуся. Це означає, що оцінили мою працю».

Вересень

12 серпня – 12 вересня – інформаційно-просвітницькі заходи в рамках акції «Увага! Діти на дорозі!».

5-15 – День відкритих дверей у комунальних позашкільних навчальних закладах освіти (Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді, Обласний дитячо-юнацький кіноцентр «Веснянка», Обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді, Дніпровське відділення Малої академії наук учнівської молоді);

23-25 – Чемпіонат України зі скелелазіння серед вихованців позашкільних навчальних закладів.

24 – Американська Рада з Міжнародної Освіти ACTR/ACCELS (American Councils), втілюючи «Програму обміну майбутніх лідерів» (FLEX) на 2017-2018 н. р., провела тестування школярів 8-11-х класів ЗНЗ області на базі навчальних закладів Дніпра та Кривого Рогу.

30 – урочистості з нагоди професійного свята – Дня працівників освіти.

Представники області взяли участь:

5-25 – у Всеукраїнських фінальних змаганнях загонів юних інспекторів руху (м. Одеса, дитячий центр «Молода гвардія»). Команда області виборола I місце);

7 – у методичній раді директорів станцій юних техніків, центрів науково-технічної творчості;

7-10 – у XXV Міжнародному дитячому, молодіжному фестивалі аудіовізуальних мистецтв «Кришталеві джерела – 25». Представники області стали лауреатами;

8 – у тренінгу «Запобігання сексуальному насильству під час конфлікту»;

8-13 – у Всеукраїнських змаганнях учнівської молоді з авіамодельного спорту, радіокеровані моделі (м. Малин Житомирської області);

9-12 – у Чемпіонаті України серед юнаків з водного туризму (с. Сокінець, Немирівський район, Вінницька область). Команда області здобула II місце);

13-15 – у Всеукраїнському конкурсі з флористики та фітодизайну (м. Київ. Команда області посіла III місце);

13-18 – у фінальному етапі III Всеукраїнської дитячої мистецької виставки «Мій Шевченко»;

16 – у координаційній нараді з представниками Міжнародної організації Товариства Червоного Хреста та Червоного Півмісяця;

17-18 – у фестивалі «Tach-fast» (робототехніка, наукові експерименти) ДВ МАН учнівської молоді та Обласного центру науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді;

20-22 – у семінарі-практикумі для директорів обласних центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді «Формування системних підходів в організації діяльності позашкільного навчального закладу на основі інноваційних педагогічних технологій» (м. Луцьк, Волинська область);

20-23 – у VIII Міжнародному дитячому телефестивалі «Дитятко»;

21-23 – у другому (очному) турі 3-го етапу Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів «Джерело творчості» – 2016, де стали лауреатами;

26-27 – у фінальному етапі Всеукраїнського конкурсу дослідницьких робіт для учнів 6-8-х класів (м. Київ, табір «Лідер»).

Різне

• У вересні – грудні 2016 р. у рамках проекту «Вчителі англійської мови – агенти змін» 9 тренерів-агентів (по 1 вчителю – Вільногірськ, Кам'янське, Кривий Ріг, Марганець, Нікополь, Павлоград, Криворізький, Петропавлівський райони, Солонянська селищна територіальна громада), які рекомендовані Британською Радою в Україні за конкурсним відбором, проводять 40-годинні каскадні методичні тренінги для 15-20 вчителів ЗНЗ свого регіону.

• Відкрито міжрегіональний навчально-практичний центр з підготовки монтажників санітарно-технічних систем і устаткування.

• У селищі Слобожанське Дніпровського району відкрито дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 4 «Дивосвіт» (захід відбувся за участю Президента України Петра Порошенка).

Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ, директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

Новий Дніпропетровщині Новий стандарт освіти

УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

У Дніпрі в національному історичному музеї ім. Д. Яворницького відбулася фотодокументальна виставка, присвячена внеску нашої країни в перемогу над нацизмом.

«Українська Друга світова» – це понад два десятки стендів. На них – унікальні фото і факти про участь понад 6 мільйонів українців на всіх фронтах війни: від Атлантики до Тихого океану. Від 1 вересня 1939 р., коли українці у складі Війська Польського стали до бою з гітлерівськими агресорами, до останніх пострілів на Далекому Сході – у війні з Японією.

Виставка «Українська Друга світова» створена спільними зусиллями Українського інституту національної пам'яті та Центру досліджень визвольного руху. Вона вже побувала у Львові, Києві, Одесі, Черкасах та інших містах країни.

• **Європейський вибір**

У ПТНЗ області викладатимуть фахівці з Німеччини, щоб після завершення навчання наші фахівці могли стажуватися на німецьких підприємствах. Така ідея виникла під час зустрічі першого заступника голови Дніпропетровської ОДА Олега Кужмана та представників Магдебурзької торгово-промислової палати.

«Дніпропетровщина працює над поліпшенням інвестиційного клімату в області. Ми впроваджуємо електронні закупівлі та адмінпослуги-онлайн, створено інвестцентр. Разом із закордонними партнерами говоримо не лише про надання гуманітарної допомоги, а й про втілення цікавих проектів», – зазначив **Олег Кужман**.

Одним із них може стати проект з підвищення рівня освіти в професійно-технічних училищах області. Планується, що токарів, слюсарів та зварювальників навчатимуть також і німецькі викладачі. Після закінчення технікуму молоді спеціалісти зможуть стажуватися на закордонних підприємствах. Вже незабаром освітня з Дніпра мають вирушити до Німеччини, щоб вивчити досвід колег із закордонних технікумів.

«Партнерські взаємини Дніпропетровщини та Німеччини дуже добрі та активно розвиваються. Наші підприємства зацікавлені у співпраці з вашою областю», – заявив Президент Магдебурзької торгово-промислової палати **Клаус Ольбрихт**.

МАЙЖЕ 5500 ДІТЕЙ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ НАВЧАЮТЬСЯ В ДИТСАДКАХ ТА ШКОЛАХ ОБЛАСТІ

Емоційна підтримка, врахування інтересів, забезпечення комфортних умов для спілкування й навчання – така атмосфера створена у навчальних закладах нашої області для дітей-переселенців. Хлопцям та дівчатам із буремного Сходу допомагають подолати психологічні травми та переживання.

«Діти, які приїхали на Дніпропетровщину із зони АТО, пережили безліч стресових ситуацій. У школах та дитсадках області їх підтримують емоційно, допомагають адаптуватися на новому місці, зав'язати дружбу», – зазначив директор департаменту освіти та науки облдержадміністрації **Олексій Полторацький**.

Олег Кириєнко разом із родиною переїхав на Дніпропетровщину з Авдіївки у 2014 р. У Дніпрі його донька Арина пішла до першого класу.

«Нас прийняли без проблем, ніяких обмежень. Не вішали ярликів «ти не такий, як всі». Школа українськомовна. Щоранку малюків на порозі зустрічають старшокласники і допомагають нести портфелі. Учні виконують Гімн України. Донька почувається комфортно в нових умовах. Планує записатися до спортивної секції», – розповідає батько.

Школи та дитсадки області співпрацюють із міжнародними організаціями: захищають проекти, вирають гранти та покращують умови навчання дітей.

«Наша школа виграла грант на створення кімнати психологічного розвантаження для дітей-переселенців. Вона обладнана всім необхідним – від меблів до великого конструктора Lego. Діти можуть відпочити, поспілкуватися з психологом. Під час психологічної терапії від негативних споминок звільняються як діти, так і їхні батьки. Хочемо й надалі працювати у цьому напрямку», – каже директор школи № 78 **Ігор Молодцов**.

Вчителі, психологи та соціальні працівники шкіл, де навчаються діти зі Сходу, беруть участь у практичних тренінгах, вчать створювати для учнів та їхніх батьків безпечне та довірливе середовище, долати кризові ситуації та зміцнювати психологічну стійкість. Нові знання здобули педагоги Дніпра, Кам'янського, Кривого Рогу, Першотравенська, Вільногірська, Марганця, Покрова, Павлограда, Жовтих Вод, Тернівки, Новомосковська, а також Апостолівського, Петропавлівського, Синельниківського, Солонянського та ще десяти районів області.

У нашій області, за офіційними даними, перебуває майже 80 тисяч переселенців, за неофіційними – понад 100 тисяч.

Кам'янські школярі відвідуватимуть сучасний басейн

«Коштом обласного бюджету реконструюється басейн у школі № 44 у Кам'янському. Роботи тривають майже рік. Нині вони виконані вже на 80%. Відкриття заплановане на кінець 2016-го», – зазначив голова Дніпропетровської ОДА **Валентин Резніченко**, коментуючи хід робіт з відновлення басейну, що не працював понад 20 років.

Генплідрядник приміщення з басейном отримав у вигляді «руїн»: дах був

повністю зруйнований, всі комунікації вийшли з ладу, – пригадає **Согомонян Мамікон**: «Ми утепили фасад, зробили подвійну покрівлю, підвели комунікації, замінили всі вікна, уклали плитку. Залишився невеликий обсяг робіт. Чашу басейна покріємо спеціальним покриттям, встановимо фільтри».

Загальна площа приміщення з басейном – дві тисячі квадратних метрів, а розмір ванної басейну – 25 на 11

метрів. Є роздягальня та сучасні душові, простір для розминки.

Після відкриття басейн відвідуватимуть не лише вихованці 44-ї школи, а й учні всіх навчальних закладів Лівобережжя міста, загалом понад 6 тисяч дітей, – розповідає директор школи **Людмила Загородня**: «Ми чекали на цю подію понад 20 років, адже плавання корисне для хребта, дихальної системи. Щогодини у басейні зможуть плавати до 40 дітей».

Управління інноваційними процесами в системі сучасної шкільної освіти

В умовах радикальних освітніх змін важливе значення має вміння керівника ефективно управляти інноваційними процесами в загальноосвітніх навчальних закладах, адже ці процеси визначають освітній потенціал закладу, його здатність швидко реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві.

Успіх нововведень залежить не лише від носія інноваційних змін, а й від керівництва школою, адже управлінська підсистема навчального закладу безпосередньо відповідає за ефективність інноваційних процесів. Тому від рівня шкільного менеджменту загалом та систем управління освітніми інноваціями, зокрема, залежить як розвиток конкретних навчальних закладів, так і якість шкільної освіти в державі.

Інноваційні процеси у ЗНЗ є показником рівня розвитку школи, показником конкурентоспроможності навчального закладу та індикатором якості сучасної шкільної освіти.

Управління інноваційними процесами у закладах загальної середньої освіти сучасні дослідники розглядають як частину управлінської діяльності, в якій засобами планування, організації, керівництва та контролю процесів розробки та засвоєння новизни забезпечується визначеність мети та організованість діяльності колективу школи, спрямована на нарощування освітнього потенціалу закладу, підвищення рівня його використання і, як наслідок, отримання якісно нових результатів освіти. Відповідно до цього підготовка та впровадження інновацій передбачає грамотне використання методології системного підходу, широке залучення методів системного аналізу, формальних і неформальних способів дослідження ефективності управління такими процесами.

Управління інноваційними процесами є важливою передумовою якісних змін у системі шкільної освіти, адже система внутрішньошкільного управління – це цілісна підсистема (об'єкти і суб'єкти управління, структура, зв'язки, механізми взаємодії) складної педагогічної системи школи, що засобами цілеспрямованих управлінських дій впливає на динаміку та статику розвитку шкільної організації. Одним із найважливіших об'єктів внутрішньошкільного управління є менеджмент інновацій, ефективність якого стає важливим завданням керівників ЗНЗ.

Суттєвий вплив на ефективність управлінської діяльності має **творчий потенціал керівника**. Креативність або творчість у різних моделях професіограм особистості менеджера є однією із найважливіших його якостей. У науковій літературі творчість визначається як діяльність зі створення якісно нового, що вирізняється неповторністю, оригінальністю та суспільно-історичною унікальністю. Відповідно до цього поняття «креативність» характеризує здатність людини до творчої діяльності і є важливою рисою керівника. Основні її ознаки – постійний пошук ідей та ефективна праця щодо їхньої реалізації, відкритість до інновацій, гнучкість мислення, розвинена інтуїція, вміння вирішувати проблеми та генерувати ідеї.

Творчість керівника у процесі його діяльності є головним механізмом мотивацій до змін. Насамперед, йдеться про управління розвитком школи, педагогічним колективом, саморозвитком. Творчий потенціал менеджера освіти в умовах гуманізації педагогічного процесу визначає динаміку розвитку шкільного середовища та впливає на якість його змін.

Управління інноваційними процесами в сучасній школі охоплює усі складові управлінської діяльності – від функцій та методів управління до технологій менеджменту інновацій. Проте необхідно зважати на **основні чинники**, що впливають на розвиток інноваційної складової потенціалу школи – основу управління інноваційними процесами і характеризує рівень якості управління.

До них належать:

- наявність стратегії інноваційного розвитку школи;
- готовність вчителя до інноваційної діяльності;
- сприятливі соціально-психологічні умови для інноваційних змін;
- ресурсне забезпечення інноваційних змін;
- професійна компетентність суб'єктів управління інноваційними процесами.

Аналіз науково-теоретичних джерел свідчить, що залежно від настанов, які визначають характер планування нововведень, їхню організацію, керівництво та контроль, використовуються різні підходи до управління інноваційною діяльністю. Виділяють підходи за суб'єктами управління (адміністративний, парасипативний [зорієнтований на командну діяльність]); за орієнтацією на процес або на результат. Тому педагогічні умови ефективного управління інноваційними процесами у ЗНЗ стали однією з важливих проблем шкільного менеджменту. До таких умов, що **забезпечують ефективність інноваційної діяльності**, належать: кадрові, організаційні, фінансові, інформаційні, технологічні ресурси; дотримання умов, необхідних для ефективного перебігу інноваційних процесів, сприятлива соціально-психологічна атмосфера, готовність вчителя до інноваційної діяльності, подолання опору змінам, антикризове управління.

Суттєве значення для успішного управління новітніми процесами мають: мета, засоби управлінського впливу, функціональний склад, організаційні структури, технології та підходи, що визначають характер планування нововведень, їхню організацію, керівництво та контроль. Особливе значення у цих процесах має стратегія управління інноваційною діяльністю, що визначає вектор розвитку інноваційної інфраструктури, забезпечує пріоритети інноваційної діяльності, сприяє розвитку інноваційного клімату в школі. При цьому плановість, прогнозованість та системність є суттєвими показниками якості змін. До важливих умов ефективного управління змінами належать визначення і ранжування довгострокових цілей управлінських та педагогічних процесів у навчальному закладі; формування стратегії та довгострокового плану розвитку відповідно до визначеної стратегії; постійне оцінювання та критичний розгляд можливих шляхів досягнення визначеної мети; запровадження тих чи інших актуальних інновацій; вибір об'єктів управління та поступове здійснення управлінських рішень, що забезпечують ефективну адаптацію до несподіваних змін процесів управління, навчання, виховання і розвитку, професійного та творчого зростання кадрів тощо.

Важливе значення в управлінні інноваційними процесами мають механізми управління, а саме: забезпечення умов для інноваційної діяльності (нормативно-правове, організаційно-управлінське, соціально-психологічне); інтенсифікація інноваційних процесів через стимулювання ризику, підтримку ініціатив, створення атмосфери інноваційного середовища; забезпечення системності, організованості (етапність, процедурність) інноваційних процесів; оптимізація інформаційного обміну в інноваційних процесах. Ефективність таких механізмів визначає здатність суб'єктів управління цілеспрямовано використовувати організаційно-розпорядчі, організаційно-педагогічні, соціально-психологічні, фінансово-господарчі та економічні методи.

Однак, практика управління інноваційною діяльністю свідчить, що навіть найвищий за певних умов результат ще не є показником його ефективності.

Слід зазначити, що показники якості управління інноваційними процесами мають бути багатоманітними та різноплановими. Серед найважливіших критеріїв вчені виділяють:

- показники рівня розвитку інноваційного простору школи (умови, стан, функціональна ефективність усіх суб'єктів педагогічного процесу, рівень відкритості школи, комунікаційні зв'язки, якість продуктів інноваційної діяльності);
- показники результатів навчально-виховного процесу (рівень навчання і виховання учнів, рівень здоров'я і здорового способу життя, рівень життєвих компетентностей);
- показники рівня якості управління інноваційними процесами (рівень прогнозування змін, рівень організації, регулювання та корекції інноваційної діяльності, рівень експертизи нововведень).

Додатковими показниками ефективності управління інноваціями можуть бути: розвиток інформаційного поля інноваційного простору школи, рівень зовнішніх та внутрішніх комунікаційних зв'язків, ефективність моніторингових досліджень процесу та результативності інноваційних процесів.

Характеристикою цінностей шкільної організаційної культури є цілісна система інтеграції особистісних цілей кожного члена педагогічного колективу із цілями шкільної організації та цінностями освіти. У шкільній організації дотримуються прав і свобод кожного її суб'єкта. Міжособистісні стосунки мають партнерський характер. Корпоративний характер виявляється у здатності працювати у команді, відповідати за спільно ухвалені рішення та їхні наслідки. Така культура забезпечує розвиток інноваційного потенціалу вчителя. Принципи внутрішньошкільного управління збігаються з принципами шкільної організації. Формування та спрямування культури є важливою функцією керівника. Ціннісний характер внутрішньошкільного управління обумовлює відповідність шкільного життя цінностям суспільства.

Наявність ефективних колегіальних органів управління школою, учнівського самоврядування, співпраці, співтовариства також є важливою умовою ефективного управління інноваційними процесами.

Колегіальні органи управління школою, учнівського самоврядування є активними співорганізаторами інноваційних змін у школі. Тому у них мають бути повноваження ухвалювати відповідальні рішення щодо організації змін та відповідати за результати інноваційної діяльності. Вони – суб'єкти проектування та моделювання змін, оцінки результатів інноваційної діяльності. Представники учнівського самоврядування мають рівні права з громадськістю та вчителями на участь у змінах в освітньому просторі школи.

Не менш важливим чинником ефективного управління інноваційними процесами є особистісно зорієнтований підхід до управління педагогічним колективом в умовах інноваційного розвитку. Цей критерій визначає зміст інноваційної політики суб'єктів внутрішньошкільного управління щодо найголовнішого ресурсу сучасної школи – педагогічного колективу. Серед складових цього критерію: підготовка вчителя до інноваційної діяльності, система розвитку інноваційного потенціалу вчителя та експертиза інноваційної діяльності.

Управління інноваційними процесами має стати одним із важливих об'єктів внутрішньошкільного управління, оскільки лише цілеспрямована система менеджменту інновацій зможе забезпечити ефективність змін, що відбуваються в загальноосвітніх навчальних закладах України.

Лідія ВОЗНЮК, доцент кафедри освітнього менеджменту, кандидат педагогічних наук

ВЕРЕСЕНЬ

Система науково-методичної роботи ДОІППО у 2016-17 н. р. спрямовуватиметься на формування професійно-педагогічної культури педагогів, неперервне оновлення та збагачення їхніх знань; впровадження нових педагогічних ідей, технологій; узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду.

У **вересні** навчально-методичний відділ організації неперервного навчання керівних кадрів провів курси-тренінги для методистів, директорів, заступників директорів навчальних закладів, керівників, які отримали сертифікати за програмою **«Випереджаюча освіта для сталого розвитку»:**

6 – «Використання сучасних автоматизованих систем для оцінки якості освітнього процесу»;

7 та 29 – «Створення позитивного іміджу навчального закладу в мережі Інтернет та його використання для просування на ринку освітніх послуг (сайти, блоги, веб-сторінки школи, директора, заступників та інших педагогічних працівників закладу»;

8 – «Сучасні експертні системи оцінки педагогічної майстерності вчителя»;

9 – «Права дитини у навчальному закладі»;

12 – «Науково-методичний супровід проекту «Е-атестація» у 2016-2017 н. р.»;

15 – «Організація роботи з обдарованими дітьми в ЗНЗ»;

21 – «Педагогічні інновації в системі науково-методичної роботи навчального закладу»;

22 – «Управління розвитком загальноосвітнього навчального закладу»;

26 – «Коучинг як новий метод співпраці керівника з підлеглими»;

27 – «Навчальний кабінет XXI століття: від інтерактивної дошки до мобільних пристроїв»;

28 – «Домашнє навчання як альтернативна форма освіти: світовий педагогічний досвід».

Відбулися:

– захист курсових проектів заступників директорів сільських (**7, 8 вересня**) та міських (**13, 14**) закладів освіти.

15 – методичний консилиум для керівників методоб'єднань вчителів російської мови та зарубіжної літератури на базі гімназії Новокодацького (Ленінського) району м. Дніпро.

20 – четвертий етап семінарів для методистів управлінь (відділів) освіти за тренінговою програмою «Психологічна взаємодія за умов порушення статусно-рольових відносин» на тему: **«Технології конструктивної статусно-рольової взаємодії».**

27 – семінар **«Соціалізація особистості: проблеми і можливості вторинної соціалізації».**

• Стартував другий етап програми **«Вчителі англійської мови – агенти змін»** у рамках національної компанії «Україна Speaking».

• Триває робота постійного науково-методичного семінару з проблем психолого-педагогічного супроводу соціалізації особистості у закладах освіти.

Григорій ДРАГУНОВ, методист навчально-методичного відділу організації неперервного навчання керівних кадрів

Хроніка подій

Професійно-технічна освіта

ЮВІЛЕЇ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Дніпродзержинський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів

Вересень

6 – семінар «Провідні форми діяльності ПТНЗ у роботі з обдарованою та творчою молоддю».

7 – семінар голів методичних комісій загальноосвітніх дисциплін та природничо-математичних дисциплін.

8 – консультування працівників, відповідальних за заповнення електронних баз даних, «Про особливості заповнення комп'ютерних програм у 2016 році»;

– семінар голів методичних комісій професій побутової, легкої промисловості, торгівлі та ресторанного сервісу.

9 – засідання Покливаючої ради залізничних професій: «Оновлення змісту та форм співпраці із соціальними партнерами: замовниками кадрів, громадськими організаціями тощо – у процесі децентралізації та в світлі нових нормативних документів щодо реформування профтехосвіти»;

– урочиста зустріч з активом працівників фізкультури до Дня працівників фізичної культури та спорту.

13 – засідання клубу «Лідер». Соціально-психологічний тренінг «Лідер і лідерство» (Кривий Ріг).

14 – семінар-тренінг «Робота з програмним забезпеченням «Парус – Ресторан 7.40»;

– семінар практичних психологів та соціальних педагогів «Організація діяльності психологічних служб ПТНЗ щодо соціально-психологічного супроводу учнів пільгових категорій у 2016-2017 н. р.».

15 – участь методистів НМЦ ПТО у вебінарі з питань підготовки та участі у Всеукраїнському конкурсі професійної майстерності «WordSkills Ukraine»;

– вебінар для викладачів ПТНЗ з предмету «Захист Вітчизни»;

– семінар-тренінг «Формування характеру – це формування цілісної особистості громадянина України» (Кривий Ріг).

16 – семінар для методистів «Роль методичної служби в організації навчально-виховного процесу в ПТНЗ» (Кривий Ріг).

20 – консультування керівників ПТНЗ «Організація надання платних послуг в ПТНЗ»;

– консультування заступників директорів з НВР щодо упровадження у 2016-2017 н. р. програми виховної роботи з питань протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція».

21 – семінар для практичних психологів та соціальних педагогів «Соціалізація учнів – запорука реалізації особистості»;

– заняття Школи методиста (Рік навчання) для педагогічних працівників ПТНЗ.

27 – заняття Школи впровадження нових виробничих технологій «Нове в світі будівництва»;

– відкриття навчально-практичного центру нових технологій «Geberit» на базі Дніпропетровського вищого професійного училища будівництва.

28 – семінар керівників ПТНЗ 1-го рівня атестації та голів атестаційних комісій з питань атестації навчальних закладів;

– семінар викладачів інформатики ПТНЗ.

29 – семінар-практикум відповідальних за освіту дорослих у ПТНЗ області (у режимі відео-зв'язку);

– постійний відео-семінар «Формування медіазайнятості як важливої компетенції викладачів історії».

Віктор ВАСИЛИНЕНКО,
директор Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

25 вересня Дніпродзержинський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів – провідний регіональний навчальний заклад з підготовки робітничих кадрів для галузей послуг, торгівлі та ресторанного сервісу – відзначає своє 50-річчя.

За останні десять років:

– навчальний заклад отримав статус III атестаційного рівня, що дало змогу готувати робітничі кадри за високим розрядом;

– розширено підготовку кадрів за сучасними професіями для ресторанного сервісу, ліцензовано професію «Майстер ресторанного обслуговування»;

– створено сучасні навчально-практичні центри з торгівельного та ресторанного напрямків.

Протягом п'яти років на базі центрів працюють курси підвищення кваліфікації для майстрів виробничого навчання з професій «Кухар», «Кондитер», «Продавець», «Контролер-касир», «Офіціант». Понад 500 колег з Дніпропетровської, Запорізької, Луганської, Донецької, Полтавської та Кіровоградської областей підвищили свою кваліфікацію, навчившись сучасним технологіям приготування страв, технологічним вимогам до конструювання композицій кулінарної продукції, візажу страв, сирного сервісу, виготовляти цукрові квіти за англійською технікою, працювати на новому торгівельному обладнанні та організувати ресторанний сервіс.

Проведення курсів постійно спонукає колектив до творчої фахового пошуку для підвищення своєї кваліфікації, відвідування виставок, майстер-класів та тренінгів.

Колектив Центру співпрацює з Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України. На базі навчального закладу здійснюється науково-експериментальна діяльність за темою: «Формування комунікативної культури суб'єктів навчально-виховного процесу».

Із 2009 року на Всеукраїнських та Міжнародних виставках «Сучасна освіта України» навчальний заклад здобув 6 золотих медалей, 2 срібні,

1 бронзову. 2014 року Центр отримав найвищу нагороду Гран-Прі «Лідер професійно-технічної освіти України-2014» у рейтинговому виставковому конкурсі.

Колектив Центру зумів зберегти та примножити свої багаторічні традиції, зміцнити матеріально-технічну базу, не розгубити кадровий потенціал. В Центрі забезпечується високий рівень підготовки фахівців, чому сприяє атмосфера творчого пошуку, самовідданості, ініціативи та наступності поколінь. В навчальному закладі працюють 17 випускників центру.

За півстоліття існування навчального закладу підготовлено тисячі фахівців, які примножують славу професійно-технічної освіти. Серед них – переможці Всеукраїнських конкурсів професійної майстерності серед майстрів виробничого навчання ПТНЗ з професій «Кухар», «Перукар», «Офіціант»; Всеукраїнських конкурсів фахової майстерності серед учнів ПТНЗ з професії «Кухар», «Кравець».

Учні Центру з професії «Перукар» – постійні учасники та призери відкритих чемпіонатів України з перукарського мистецтва «Молоді таланти України», що відбувається в рамках

щорічних Національних виставок індустрії краси «Дзеркало моди».

Одним із найважливіших напрямів ефективної системи підготовки кадрів є розвиток співпраці з роботодавцями. Вагому підтримку Центр отримує від торгівельних мереж «Варус», «Фуршет», «АТБ», «Малинка», ПП «Челентано», ФОП «Візит», ПП «Ромашка», ПП «Шедвер», ПП «Жемчужина», ПП «Олефір», ПП «Колеснікова».

Рушійною силою центру є найкращі представники учнівського самоврядування, учнівського євроклубу «Європейський вибір», міської молодіжної громадської організації, учасники Польсько-українсько-білоруського проекту «СПРАВА» (ВГОЛОС), проекту Інтернет-телебачення «Youth Voice. TV-Голос молоді. ТБ», учнівського волонтерського руху.

За 50 років самовідданої праці Дніпродзержинський центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів набув репутацію одного з найкращих ПТНЗ не лише на рівні нашої області, але й на рівні України.

Олена ГРИШАЄВА, методист НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі

Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі разом із Днем будівельника 15 серпня святкував своє 60-річчя.

У 1956 році відповідно до наказу начальника обласного управління «Трудові резерви» відкрито Будівельну школу № 13 з 10-ти місячним терміном навчання. Першим директором призначено М.У. Стойко.

Будівельна школа, де навчалось 200 учнів, готувала: штукатурів, мулярів, малярів, бетонників, сантехніків, машиністів баштових кранів, арматурників, бетонярів, слюсарів для «Кривбасрудбуду» та «Південтехмонтажу».

У вересні 1962 року будівельну школу № 13 перейменовано на Міське професійно-технічне училище № 14. Директором ПТУ № 14 став Іван Іванович Пантелеймонов. Навчалось вже 900 учнів з різних республік, які направлялись на роботу на будівництво на території всього колишнього Радянського Союзу.

Із 1973 року міське ПТУ № 14 почало надавати учням середню освіту і змінило назву на Середнє міське професійно-технічне училище № 14.

Із вересня 1980 року керував закладом Анатолій Григорович Шоштак. У навчальному закладі опановували професії й іноземці, зокрема громадяни Афганістану.

Із вересня 1984 року на посаду директора призначено Василя Андрійовича Репешка, який очолював навчальний заклад понад 18 років, за визначні заслуги на освітянській ниві був відзначений знаком «Відмінник освіти СРСР» та «За вагомий внесок у розвиток профтехосвіти». Разом із 60-річчям навчального закладу ветеран профтехосвіти В.А. Репешко відзначає своє 70-річчя.

У 2002 році прийняв естафету директора Сергій Йосипович Баховський, при якому у 2004 році на базі закладу відкрито Регіональний навчально-практичний центр новітніх будівельних технологій «Хенкель Баутехніка» (Україна).

2007 року ПТУ № 14 перейменовано в Державний професійно-технічний навчальний

заклад «Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі».

Навчальний заклад пишається своїми випускниками, які залишились працювати майстрами виробничого навчання: Катериною Василівною Комаровою (Бабенко), Валентиною Дмитрівною Прокопчук, Любов Федорівною Самсоною (Мусієнко); Іриною Валентинівною Седенко, яка працює начальником відділу кадрів ВАТ «Аглобуд».

Сьогодні Центр пропонує широкий спектр професій: електрогазозварювальник, штукатур, облицювальник-плиточник, маляр, муляр, пічник, столяр будівельний, тесляр, монтажник санітарно-технічних систем та устаткування, продавець непродовольчих та продовольчих товарів, покрівельник рулонних покрівель та покрівель із штучних матеріалів, монтажник гіпсокартонних конструкцій. Є й нові спеціальності: робітник зеленого будівництва (ландшафтний дизайнер), квітникар, монтажник систем утеплення будівель, муляр. Контингент учнів складає приблизно 400 учнів.

З 2009 року Центр очолює **Валерій Миколайович Яременко** – спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист.

За останні роки суттєво змінився імідж навчального закладу: реконструйовано поверхи, актову залу, фасад, територію, відремонтовано спортивну та тренажерну зали, створено конференц-залу, ідально на 100 місць. У жовтні 2015 року на базі Центру відкрито музей пам'яті воїнів-інтернаціоналістів. Ведеться оновлення та

модернізація навчально-матеріальної бази відповідно до сучасних вимог. Для якісного викладання предметів та проведення уроків виробничого навчання у центрі створено за проектами та силами викладачів, майстрів, учнів кабінети, майстерні, молодіжний готель, тренувальну залу, комп'ютерний клас.

Ефективно функціонує єдиний у місті регіональний навчально-практичний центр «Хенкель Баутехнік» (Україна), що впроваджує програми: «Плиткове облицювання матеріалами «Ceresit»; «Улаштування підлог матеріалами «Ceresit»; «Системи утеплення фасадів матеріалами «Ceresit»; «Декоративне опорядження фасадів матеріалами «Ceresit»; «Гідроізоляційні роботи матеріалами «Ceresit»; «Реставрація фасадів будинків матеріалами «Ceresit»; «Відновлення та захист бетонних та залізобетонних будівельних конструкцій матеріалами «Ceresit».

Одним із пріоритетів роботи закладу є активне залучення соціальних партнерів ПАТ «Криворіжіндустбуд», ПАТ «Криворіжжитлобуд», ТОВ «Зодчий КР», ЗАТ «Аглобуд», ТОВ «Віра», асоціації будівельників Кривбасу та інших до консультативно-дорадчих структур з питань формування змісту професійної підготовки.

Творити і навчати, споруджувати і будувати – завдання, що визначає сьогодні Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі перед своїми викладачами та майстрами – будівельниками.

Тетяна БЕЗЦЕННА, методист НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області спільно з Дніпропетровською обласною організацією Всеукраїнської асоціації працівників профтехосвіти оголошує обласний конкурс

«КЛАСНИЙ КЕРІВНИК РОКУ».

Конкурс покликаний сприяти зростанню престижності звання класного керівника професійно-технічних навчальних закладів області, його ролі і статусу як компетентного педагога ХХІ століття у виконанні завдань, визначених Законом України «Про професійну освіту».

Участь у конкурсі на добровільних засадах беруть педагогічні працівники: викладачі, майстри виробничого навчання, соціальні педагоги, практичні психологи, вихователі – класні керівники І-ІІІ курсів ПТНЗ незалежно від підпорядкування, типів і форм власності.

Детальніше про умови конкурсу – на сайті НМЦ ПТО за посиланням:

<http://nmc-ptu.dp.ua>

НМЦ ПТО у Дніпропетровській області

ОРГАНІЗАЦІЯ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ у міжтестастаційний період

Ефективність використання компетентнісного підходу у методичній роботі забезпечується бачливою системою її організації, що дає змогу реалізовувати результати самоосвітньої діяльності вчителів на міському рівні, контролювати розвиток їхньої творчої активності та підвищення професійної компетентності.

У закладах освіти упроваджується система самоосвітньої роботи вчителів, здійснюється планування самоосвітньої діяльності кожного вчителя, яку визначає науково-методична проблема. Вчителям допомагають шкільні методичні об'єднання, заходи шкільної методичної роботи. Суб'єктивний досвід у кожного учасника освітнього процесу свій, неповторний, унікальний. Розвиватися – це ставати самим собою, розуміти й усвідомлювати свої думки і відчуття, уміти їх висловлювати, пояснювати, передавати іншим.

Враховуючи потреби педагогів, висловлені під час проведення моніторингу якості методичної роботи з математики, у місті здійснені організаційні заходи щодо її модернізації, спрямовані на створення умов для реалізації результатів самоосвітньої діяльності вчителів. Наслідком цього має бути ефект розвитку учнів, а не лише особисте та професійне самовдосконалення вчителя.

Модернізація допомагає: активізувати зусилля вчителів для досягнення найвищої якості освітнього процесу та сформувати колектив учителів, які творчо співпрацюють; навчити вчителів усвідомлювати й осмислювати свій педагогічний досвід та створювати умови для розвитку його творчого потенціалу; удосконалювати й опрацьовувати ефективні методи і прогресивні технології навчання; визначати шляхи створення освітнього середовища розвитку на кожному етапі самоосвітньої діяльності педагогів; виконати соціальний запит держави: підготувати компетентних вчителів, які відповідають сучасним потребам.

Структура системи методичної роботи складається з блоків, що мають чіткі, конкретні завдання у своїй частині цілісної системи методичної роботи, до якої належать: міська координаційна рада вчителів математики; міська творча група вчителів математики; міське методичне об'єднання вчителів математики, які працюють в класах профільного та поглибленого вивчення предмета; районні методичні об'єднання вчителів математики; міська мобільна група вчителів математики «Майстер-клас» (досвідчені вчителі для молодого вчителя); робоча група міського сайту вчителів математики на чолі з адміністратором сайту; Школа олімпійського резерву (працює на базі міського сайту вчителів математики).

Кожен блок має свою мету і завдання, діє у взаємозв'язку, доповнюючи та створюючи максимально ефективну систему сприятливих умов для інтелектуального, духовного, морально-естетичного, професійно-компетентнісного, наукового розвитку вчителя.

Функція **міської координаційної ради вчителів математики** – постійне коригування усіх напрямків методичної роботи та ство-

Управління освіти і науки, комунальний заклад «Інноваційно-методичний центр» Кривого Рогу, використовуючи систему організаційних заходів, спрямовують методичну роботу з вчителями математики на постійне підвищення рівня їхньої професійної компетентності через самоосвітню діяльність.

рення позитивного комунікативного середовища для залучення до активної співпраці всіх учасників створеної моделі. У складі ради – досвідчені вчителі математики, які мають високий кваліфікаційний рівень і виконують обов'язки керівників координаційної ради, міського та районних методичних об'єднань вчителів математики, творчої групи, міської мобільної групи вчителів математики «Майстер-клас», Школи олімпійського резерву, адміністратора міського сайту вчителів математики – керівника робочої групи сайту.

Члени координаційної ради беруть безпосередню участь у плануванні міської методичної роботи на навчальний рік, присутні на всіх математичних заходах міського рівня.

На кожному засіданні координаційної ради відбувається дієвий аналіз якості проведення майстер-класів, семінарів-практикумів, тренінгів, засідань творчої групи, методичних об'єднань, Школи молодого вчителя, якості роботи міського сайту вчителів математики, поповнення сайту матеріалами з досвіду роботи вчителів, Школи олімпійського резерву, занять з фахової підготовки вчителів математики. Визначається рівень результативності проведених заходів та якість впливу на результативність використаних методів, форм, технологій. Аналізується грамотність використання вчительського професійного ресурсу, відповідність результату визначеній меті, доцільність обрання загальноосвітнього навчального закладу для проведення такого заходу. З підсумками засідань координаційної ради вчителів математики міста ознайомлюють під час проведення методичних об'єднань.

Міська творча група вчителів математики створена 2015-2016 н. р. для успішного упровадження науково-методичної проблеми вчителів математики міста «Вплив інформаційно-комунікативних технологій на формування соціальних компетентностей особистості у процесі вивчення математики» на першому етапі обласної науково-методичної проблеми «Освітні стратегії соціалізації особистості громадянського суспільства».

Головним завданням цієї групи є створення креативного освітнього середовища для упровадження науково-методичної проблеми.

За перший рік роботи над проблемою творча група вивчила: рівень готовності вчителів математики до впровадження науково-методичної проблеми; необхідні ресурси, що впливають на стан соціалізації особистості, та аналіз фактичної наявності їх у розпорядженні вчителів математики; можливі теми для самоосвітньої роботи вчителів над науково-методичною проблемою та напрямки їх

введення до системи роботи вчителя математики.

Надано адресну науково-методичну допомогу вчителям математики, спрямовану на: заохочення їх до подальших творчих пошуків, сприяння підвищенню результативності праці, стимулювання на вищі професійні досягнення, орієнтування на творчий успіх у впровадженні науково-методичної проблеми.

Розроблено критерії моніторингових досліджень для визначення рівня: опанування вчителем інноваційними змінами, що супроводжуватимуть упровадження науково-методичної проблеми та напрямками їх введення до системи роботи вчителя математики; знання вчителями ресурсів, що впливають на стан соціалізації та аналіз їх фактичної наявності; напрямків здійснення подальшої адресної допомоги вчителям, орієнтованих на творчий успіх; показників соціального розвитку учнів різних вікових груп; психолого-педагогічного супроводу роботи над проблемою.

Створено інформаційний банк освітніх ресурсів, що суттєво впливають на якість соціалізації особистості, з використанням можливостей міського сайту вчителів математики, та здійснено відбір методів та методик діагностики соціального портрету учнів різних вікових груп. Матеріали результатів роботи творчої групи були використані на засіданнях міського та районних методичних об'єднань вчителів математики та враховані при плануванні їхньої роботи на 2016-2017 н. р.

Методичні об'єднання вчителів математики

У місті працює вісім методичних об'єднань: сім районних та одне міське методоб'єднання для вчителів, які викладають предмет у класах поглибленого та профільного вивчення у 40 закладах освіти. Із них 35 % – заклади нового типу; в них існує напрацьований педагогами протягом багатьох років досвід вивчення математики у профільних класах, і кількість вчителів, які здійснюють профільне навчання в окремому закладі набагато більша (що створює середовище для внутрішньошкільного обміну досвідом), ніж у звичайному ЗНЗ, де, зазвичай, лише один учитель викладає математику в профільному класі, маючи з об'єктивних причин недостатній досвід такої роботи.

Міське методичне об'єднання прагне створити методичне середовище для зростання професійної компетентності вчителів математики, які викладають предмет у класах з поглибленим та профільним вивченням математики. Активно працюють майстер-класи, проводяться тренінги, семінари-практикуми. Розглядаються як теоретичні основи деяких тем, так і (переважно) їхня практична частина та завдання олімпіадного характеру.

Районні методичні об'єднання вчителів математики працюють у звичайному класичному режимі. Проте практика фахової підготовки, на прохання вчителів, внесена до їхньої роботи.

Міська мобільна група вчителів математики «Майстер-клас» (досвідчені вчителі для молодого вчителя).

Однією з необхідних умов успішного професійного зростання молодого вчителя є цілеспрямована й систематична самоосвіта, адже, за словами Жан-Жака Руссо, тільки вона спроможна сформувати справді ерудовану та всебічно розвинену людину.

Самоосвіта вчителя-стажиста має суттєве значення для реалізації на практиці здобутої освіти та формування вмінь професійної педагогічної діяльності. Проводячи майстер-класи, досвідчені колеги не лише діляться своїм досвідом, а й надають молодому педагогові змогу брати безпосередню участь у їхній роботі. Створення гарних взаємин між молодими спеціалістами та їхніми досвідченими колегами стимулює самоосвітню діяльність початківців.

На засіданнях «Майстер-класу» проводяться відкриті уроки, заняття спецкурсів, факультативів, підготовки учнів до участі в олімпіадах, математичних конкурсах. Молодим учителям надають поради, пам'ятки, рекомендації. Проводяться консультації щодо складання поурочних та календарних планів тощо.

Велика увага до проблеми самоосвіти педагогів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій звернена в усьому світі. Міжнародне суспільство інформатизації освіти (ISTE National Educational Technology Standards for Teachers – http://cnets.iste.org/teachers/t_stands.html) розробило стандарти професійної інформаційно-комунікаційної компетенції викладачів, серед яких на чільному місці – інтеграція інформаційних технологій до програм конкретних дисциплін.

Грунтуючись на цих стандартах, у Кривому Розі створено **міський методичний сайт вчителів математики**, який став ефективним, дієвим, зручним у використанні, корисним для практичного застосування засобом самоосвітньої діяльності педагогів. Структуру сайту визначають предметні лінії курсу математики. Створено освітній простір для спілкування вчителів, учнів та їхніх батьків, для підготовки до олімпіад і математичних конкурсів, ДПА, ЗНО; поповнюється методична скарбничка, зокрема Інтернет-проектами професійного спрямування, є багато цікавих доробок з презентаціями, відеоматеріалами до уроків; вчителі долучаються до мережних професійних співтовариств.

Школи олімпійського резерву (на базі міського сайту вчителів математики).

Велика увага надається розвитку творчого потенціалу учнів: розміщено розробки занять для кожного курсу та завдання для самоконтролю. Призери МАН представляють свої творчо-пошукові роботи з найцікавіших тем математики поза межами програмового матеріалу та підручника.

Поради методистам та керівникам загальноосвітніх навчальних закладів щодо створення якісного освітнього простору для самоосвітньої діяльності вчителів математики в міжтестастаційний період.

1. Сприяти підвищенню професійної компетентності вчителів математики ЗНЗ, розвитку їхньої творчої ініціативи в міжтестастаційний період.

2. Створювати методичні сайти для постійної, зручної підтримки самоосвітньої діяльності вчителів.

3. Пропонувати ситуаційні задачі, що допоможуть вчителю керувати своєю самоосвітньою діяльністю.

4. Навчати вчителів легко змінювати форми, методи, прийоми навчання.

5. Постійно формувати позитивний імідж результативності самоосвітньої діяльності вчителів.

6. Систематично контролювати якість та корегувати проведення методичних заходів з педагогами, залучаючи до цієї роботи вчителів-професіоналів.

7. Створювати умови для рекламування результатів самоосвітньої роботи.

8. Залучати досвідчених вчителів математики до управління самоосвітньою діяльністю молодих вчителів.

9. Проводити консультації, співбесіди щодо використання інтерактивних форм планування самоосвітньої діяльності.

10. Контролювати рівень готовності вчителів до самоосвітньої роботи.

11. Упроваджувати тренінгову систему: підготовки вчителів до самоосвітньої діяльності; стимулювання бажання підвищувати свій професійний рівень; формування комунікативних умінь та навичок методичної діяльності; формування вмінь та навичок командної взаємодії; допомоги в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти.

12. Створювати стимули для підвищення професійної компетентності вчителів математики через: позитивний духовно-моральний імідж школи; довіру, можливість виявляти ініціативу, творчість; систему методичної підтримки; любов до професії, дітей; потребу в самовдосконаленні, самоствердженні та самовияві; можливість отримати визнання в колективі; систематичну самоосвітню діяльність протягом курсового та міжкурсорового періоду; участь у проектах, конкурсах, фестивалях, конференціях, семінарах, майстер-класах, у роботі методичних об'єднань; приклад і вплив педагогічного колективу; об'єктивну оцінку праці, об'єктивний контроль, атестацію; роботу всього вчительського колективу в напрямку генеральної ідеї; моральне та матеріальне стимулювання.

Зінаїда ЗАКІНА, методист Інноваційно-методичного центру Кривого Рогу

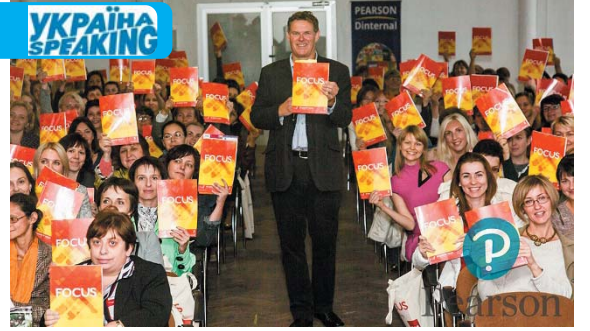

2016 – Рік англійської мови в Україні

У НОГУ З ЧАСОМ:

українські вчителі та гості з Америки обговорюють інновації у викладанні англійської мови

Зустріч з автором підручника «FOCUS»

У вересні до вчителів Києва, Львова та Харкова завітав один з авторів нового підручника для старших класів «Focus» – **Воган Джонс (Vaughan Jones)**. 15-17 вересня він провів серію семінарів «Bring your learning into Focus». Захід мав шалений успіх і зібрав майже 1500 вчителів з усієї України, зокрема були присутні методист міжнародного освітнього центру компанії PEARSON-Dinterna (Велика Британія) у східному регіоні Людмила Ковтун, методист кафедри гуманітарної освіти ДООППО Алла Васильченко, а також вчителі нашої області.

Представник міжнародної освітньої компанії Пірсон Агнешка Хибель-Шиманська розповіла про вдалий досвід використання «Focus» на уроках англійської мови в країнах Європи, зокрема Польщі, а також наголосила на екзотичній спрямованості підручника, що допомагає готувати учнів до різних видів екзаменів (як міжнародних, так і ЗНО).

Автор розповів про створення підручника «Focus», згадав про співпрацю зі Сью Кей, яка передавала палкі вітання Україні, а також розказав про значення **принципу трьох М (Motivation, Meaning, Memory)**, на якому базується методика підручника, що виникла з багаторічного досвіду вчительської роботи автора. Аудиторія не лише отримала цікаві поради, а також насолодилась британським гумором.

Всі учасники семінару одержали в подарунок підручник «Focus» з автографом автора.

Алла ВАСИЛЬЧЕНКО, методист КВНЗ «ДООППО»

Подією цього року стала триденна IV Міжнародна конференція асоціацій вчителів англійської мови україномовних шкіл, що відбулася у Дніпрі 23-25 червня, на тему: «**Міжпредметні зв'язки в сучасному викладанні англійської мови**».

Конференцію провели Дніпровська асоціація вчителів англійської мови спільно з Американською громадською організацією «Американці за демократію в Україні» в рамках Року англійської мови в Україні для обміну досвідом викладання англійської мови в середніх навчальних закладах і впровадження новітніх освітніх технологій.

На відкритті конференції були присутні директор Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації Олексій Володимирович Полторацький, методист НМЛ гуманітарних дисциплін ДООППО Алла Іванівна Васильченко, директор спеціалізованої школи № 22 з поглибленим вивченням іноземної мови Наталія Владленівна Ткач. На їхню думку, такі заходи необхідні, особливо в Рік англійської мови в Україні. Ба більше, така співпраця влади і громадських організацій допомагає євроінтеграційним процесам в країні.

Вчителі вчетверте зібралися разом із колегами із зарубіжжя. Завдяки Президенту Дніпровської асоціації вчителів англійської мови Валентині Швидкій цього разу конференція відбулася у Дніпрі. Сюди приїхали вчителі з Ужгорода, Миргорода, Кропивницького, Ковеля, Охтирки, Одеси, Бучача. Серед почесних гостей – вчителі зі штату Арканзас, США. Кейсі Кетон та Сандра Мо із Роджерса показали викладачам, як можна поєдну-

вати і інтегрувати предмети природничого циклу на уроці мови і, таким чином, долучати учнів до вивчення іноземних мов. Деніс Черрі, колишній льотчик-випробувач з міста Бентонвіль, нагадав, що англійська мова – це мова міжнародної авіації і знати її просто необхідно.

Представники Асоціації вчителів англійської мови готували виступи, презентації про свою школу, методи викладання, нові технології, успіхи та досягнення (інтерактивні заходи з вивчення англійської

Наприклад, хтось організував мовний табір за допомогою волонтерів із Великобританії або Америки і ми дізнаємося, як це можна зробити. Або колега возив дітей до Європи, чи зробив комунікаційний проект – все, щоб спонукати дітей бути активними у вивченні англійської мови, – каже Президент асоціації вчителів англійської мови Ковеля, директор гімназії Олена Вальчук.

Президент асоціації вчителів англійської мови з Ужгорода Ірина Басараб та-

мови, поїздки за кордон з дітьми, перемогти учнів на олімпіадах, отримання стипендій зарубіжних навчальних закладів тощо). У формі діалогу шукають шляхи вирішення проблем, що виникають.

– Ми щороку збираємося, обмінюємося досвідом, ділимося своїми професійними напрацюваннями і невдачами, щоб інші могли підказати: як у них. Учитель має постійно зростати. Учень хоче щасливого, цікавого вчителя, який має інформацію, знання, досвід. І такі конференції відкривають нам нові грані.

кож відзначає корисність даної конференції: «В Україні проводяться реформи, багато змін і ми бачимо, як в інших областях країни відбувається вивчення англійської, допомагаємо один одному у вирішенні різних питань. Запозичений досвід веземо додому, ділимося з колегами. Все це підвищує й рівень знань учнів. Ми вже знаємо, який підручник краще дати школяреві, щоб він з мінімальними витратами часу якнайкраще опанував мову.

Тематичний контроль знань на уроках англійської мови

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З ВИБІРКОВОЮ ВІДПОВІДДЮ

Тестове завдання альтернативного вибору: Choose and complete

London quiz

From Tower Bridge you can see...
St. Paul's Cathedral.

The Tower of London.

The Queen lives in...

The Tower of London.

Buckingham Palace.

Westminster Abbey is a famous...
museum.

royal church.

In Regent's Park there is the
biggest... in the world.

metro

zoo

The Tower of London is a ... now.
museum.

gallery

Розпізнавання

правильної відповіді

(«правильно» – «неправильно»).

Mark true «+» or false «-».

In Infant School of Primary School and First School children learn to read and write and the basis of arithmetic.

When students are 18 years old, they may take an exam in various subjects in order to have a qualification.

These qualifications can be either G.C.S.E. (General Certificate of Secondary Education) or «O level» (Ordinary level).

Основними видами оцінювання знань, умінь і навичок з іноземної мови є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та підсумкова державна атестація.

Ефективним засобом організації тематичного контролю у навчанні іноземної мови є тестування. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висуваються до його якості.

Тестові завдання тематичного контролю мають такі види:

I) **тести з вибірковою відповіддю** (альтернативного вибору, розпізнавання правильної відповіді («правильно» – «неправильно»), тестове завдання перехресного вибору, тестове завдання множинного вибору);

II) **тести з конструйованою відповіддю** (заповнення пропусків, відповіді на запитання, продовження висловлювання).

When students are 16, they have to take further examinations which are necessary for getting into university or college.

The universities award two kinds of degrees: the Bachelor's degree and the Master's degree.

Тестове завдання

множинного вибору
Вибір правильної відповіді із групи відповідей.

Test short answers

1. Will you be here next weekend?

A. No, I won't

B. No, I don't

C. No, I'm not

2. Have you got any time for me?

A. Yes, it is.

B. Yes, there is

C. Yes, I do

3. Did Julia phone you earlier?

A. Yes, she did.

B. Yes, she had.

C. Yes, she has.

4. Would you like a cup of hot tea?

A. I'd love to.

B. Yes, I am.

C. Yes, I do.

5. Do you like hot tea?

A. Yes, I'd like.

B. Yes, please.

C. Yes, I do.

Тестове завдання перехресного вибору

Match the two parts of the sentences:

London is the biggest airport in England.

The Lake District has a lot of places of interest.

Oxford was founded in 12th century.

Heathrow is a group of lakes.

Stratford is the birthplace of great W. Shakespeare.

Liverpool is the home of «The Beatles».

Cambridge is famous for its colleges.

Who is the Prime Minister of Great Britain?

What are the parts of London?

How many people live in London?

Who was the founder of London?

How old is the Tower of London?

What is the heart of London?

When was St. Paul's Cathedral built? What is it famous for?

Where are the Houses of Parliament situated?

Зазвичай, комплекс тематичних тестів включає завдання для визначення сформованості мовленнєвої компетенції в усіх видах мовленнєвої діяльності (говорінні, аудіюванні, читанні, письмі). Спираючись на викладене щодо тестових завдань, як однієї з ефективних форм контролю, можна резюмувати їхні переваги та недоліки.

Переваги: тести дають змогу охопити контролем одночасно всіх учнів, мають високий рівень об'єктивності, можуть використовуватися для самоконтролю.

Недоліки: складність тестування продуктивних видів мовленнєвої діяльності, формальний підхід до вибору відповіді зі сподіванням на вгадування.

Ольга МИРОНОВА,
викладач англійської мови
Дніпропетровського коледжу
технологій та дизайну

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З КОНСТРУЙОВАНОЮ ВІДПОВІДДЮ

Заповнення пропусків: **Test Present Simple**

– Hello, I ... Kate Kern. And what ... your name?

– Hi, my name ... Ann Brown. I ... glad to meet you.

– Where ... you live, Ann?

– I ... from Leeds. And where ... you from?

– I ... from London. ... there a sports centre in Leeds?

– Yes, there ... three big sports centres in my town.

– What ... your favourite sports?

– I like swimming. And what about you? ... you like swimming?

– No, I ... But my best friend ... And I like tennis.

Відповіді на запитання:

Quick Quiz:

Who is the head of state?

What traffic is in Great Britain?

У Дніпрі в 96-й школі відкрили меморіальну дошку на честь Героя АТО

Дмитро Решетняк потрапив на фронт у 2015-му зовсім молодим, проте командував взводом.

Його звала «сонечком» не лише мама, а й фронтіві побратими. Таким він був ще зі

школи: відкритий та активний, позитивний та чуйний і водночас – сміливий та цілеспрямований. Відмінник в навчанні, завжди перший – на шкільних святах. Та ще й у колективі народних танців займався.

Після школи вступив до гірничого університету, там закінчив військову кафедру. Далі була Академія сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного. Потім АТО.

Мати відмовляла хлопця від такого вчинку, проте він не послушав. Син не зізнався, що перебуває на передовій. Проте материнське серце передчувало лихо. В лютому 2016-го в Пісках життя 23-річного Діми обірвала ворожа міна.

«Це було сонечко, золота дитина. Я побратимам сказала, що він у мене – один з мільйона. А хлопці відповіли: «Ні, він у вас – один зі 100 мільйонів. Він – справжній

офіцер», – ледь стримуючи сльози, розповідає мати, **Тетяна Решетняк**.

На зворушливій церемонії про Дмитра згадували рідні, однокласники, вчителі, побратими. «Ніколи не думала, що на будинку нашої школи може з'явитися така сумна дошка. Проте ми зробили її за покликом душі, щоб вшанувати героїв, які в такому молодому віці захищають країну. Таким був і Діма – він завжди прямо та сміливо зустрічав життя», – сказала директор СЗШ №96 **Наталія Моргуль**.

Безкоштовні IT-курси для дітей бійців АТО

Понад два десятки дітей віком від 11 до 14 років отримають знання із 3D-моделювання та візуального програмування, що допоможуть їм навчатися у школі та обрати майбутню професію. Заняття відбуватимуться щотижня протягом 9 місяців у навчальному центрі Level Up.

У першій групі хлопці та дівчата навчатимуться створювати ігри та розроблять власний проект насамкінець курсу.

У другій групі діти випробують себе в ролі графічних дизайнерів. Вони редагуватимуть фотографії в програмі Photoshop, моделюватимуть меблі та навіть створять мультиплікаційний персонаж для відеоролика.

«Ми вже провели перше заняття. Учням було дуже цікаво: вони старанно виконували

всі завдання. «Домашкою» їх навантажувати не будемо. Всю програму курсу опрацюємо у класі», – розповіла викладач курсу 3D-моделювання **Марина Любченко**.

Дізнатися більше про курси для бійців та їхніх дітей, записатися на заняття можна в Центрі допомоги учасникам АТО при ОДА за адресою: м. Дніпро, проспект О. Поля, 1 (1-й поверх), каб. 105, тел. (056) 742-86-62.

«Книга пам'яті»

Її представили на початку вересня в Дніпрі та Кривому Розі. Сотні історій. У кожній із них – героїчна доля людини, яка поклала життя за незалежність Батьківщини. «Дніпропетровщина однією з перших стала на захист незалежності України. Саме з нашої області до зони АТО вирушило найбільше хлопців, ми зазнали й найбільше втрат. Ми пам'ятаємо загиблих Героїв, про що свідчить ця Книга. Книга вічної пам'яті про тих, хто загинув за свободу і незалежність нашої України», – сказав Голова ОДА **Валентин Резніченко**.

«Книга пам'яті» – це розповідь про майже 800 загиблих бійців АТО. Приблизно половина з них – вихідці з Дніпропетровщини, решта – з Вінницької, Волинської, Закарпатської, Житомирської, Донецької областей. У книзі є біографія та фото кожного героя. Про деяких із них розповідають зворушливі спогади рідних та друзів.

«Книгу пам'яті» випустили під егідою Міноборони України. Над її створенням Національний військово-історичний музей та волонтери працювали протягом

року. Зібрати інформацію та фотографії допомогли журналісти, рідні, друзі та колеги загиблих.

У Дніпрі реконструюють Алею пам'яті загиблих героїв Революції Гідності та воїнів АТО

Ідея проекту **Алеї пам'яті загиблих героїв Революції Гідності та воїнів АТО** належить громадським діячам і учасникам антитерористичної операції. Планується, що нова Алея з'явиться вже до кінця року. На її створення не буде витрачено жодної бюджетної копійки, проект втілять коштом меценатів.

Нині проходять громадські обговорення проекту.

«За проектом на алеї розмістять антивандальні скляні панелі зі світловим підсвічуванням. На них – документальні фото у 3D форматі, фотографії і кам'яні брили з іменами жителів області, які загинули за свободу і незалежність України. Пам'ятний камінь та плити, які нині розташовані біля ОДА, без змін увійдуть до композиції нової Алеї», – розповів один із архітекторів **Андрій Горбунов**.

Долучитися до обговорень проекту можуть усі охочі. Для пропозицій в облдержадміністрації встановили спеціальну скриньку.

Із нашої області до зони АТО вирушило найбільше захисників – понад 25 тисяч; 428 із них – загинули.

День фізичної культури і спорту України

Вищі Дніпра – у ТОП навчальних закладів країни з кращою спортивною базою

Серед коледжів перші місця посіли **транспортно-економічний коледж та монтажний технікум Дніпра**. Серед університетів III-є місце виборол **Національна металургійна академія**. Переможці отримують дипломи та кубки від Міністерства освіти та науки України.

Як зустрічали переможців Паралімпійських ігор

На Паралімпіаді в Ріо-де-Жанейро вперше в своїй історії українська збірна посіла III-є місце. (I і II місця виборолі збірні Китаю та Великої Британії, а IV – збірна США). Наші спортсмени виборолі

117 медалей, 30 із них – у паралімпійців Дніпропетровщини (на 10 більше, ніж на минулій Паралімпіаді 2012 р. у Лондоні).

Героїв вітали хлібом-сіллю, робили фото на пам'ять та брали автографи.

«Коли я стояв на п'єдесталі і чув Гімн України, то був шалено щасливий. Спорт – це моє життя. Я займаюся ним з часу закінчення школи, – розповів гравець української паралімпійської збірної з футболу **Станіслав Подольський**, – Моя команда досягла успіху завдяки самовіддачі. Приклад того, як потрібно прагнути до перемоги, брали з бійців АТО. Україна має жити і перемагати».

10 вересня (2 субота місяця) –

17-річний важкоатлет – дворазовий Чемпіон Європи та рекордсмен України

Три золоті нагороди за один раз виборол на Чемпіонаті Європи з важкої атлетики у ваговій категорії 56 кг спортсмен із Павлограда **Дмитро Сухоцький**. Він встановив новий рекорд України та вдруге став Чемпіоном Європи на змаганнях серед кадетів, що відбулися у польському місті Нови-Томисль.

17-річний спортсмен, вихovanець обласної школи вищої спортивної майстерності у ривку штанги переміг із результатом 106 кг. У поштовху він спочатку успішно підкорив снаряд вагою 117 кг, потім – 120 кг. А під час заключного виходу на поміст штовхнув 126 кг і став чемпіоном у двоборстві, набравши в сумі 232 кг. Тренує важкоатлета тренер **Ігор Кириєвський**.

Про плавання на галявині

Як спорт може змінити життя, як правильно харчуватися і тренуватися, – про це та інше Чемпіон Європи і рекордсмен світу на 50-метровці батерфляєм **Андрій Говоров** розповідав на галявині у парку Шевченка. У програмі майстер-класу для майбутніх професійних спортсменів – цікаві конкурси, олімпійська розминка, фірмова вправа від Андрія Говорова, яку повторити вдалося не всім.

Андрій Говоров – майстер спорту міжнародного класу, дворазовий чемпіон Перших юнацьких Олімпійських ігор в Сінгапурі, багаторазовий чемпіон і призер чемпіонатів світу та Європи серед юніорів, чемпіонатів Європи, дворазовий рекордсмен Європи серед юніорів, шестиразовий рекордсмен України. На Олімпіаді, що завершилася в Ріо-де-Жанейро, Андрій Говоров посів п'яте місце на дистанції 50 метрів вільним стилем з результатом 21:74 секунди. Такі здобутки має у свої 24 роки дніпровський плавець. Наразі спортсмен готується до Олімпіади-2020, що відбудеться в Токіо.

Чемпіон України з плавання народився в Севастополі. Батько був моряком, мати – учителькою фізкультури. Першим спортом, у який він прийшов, був хокей. Хлопцю пророчили кар'єру хокеїста, але він обрав не лід, а воду. Відвідував одразу три секції – тхеквондо, шахи і плавання. 13-річному Андрію запропонували вступити до Дніпропетровського вищого училища фізкультури.

«Першу вагому перемогу я здобув у 16 років на юнацькому Чемпіонаті Європи. З того часу було багато перемог на змаганнях різних рівнів. Аби їх досягти, я

дотримуюся п'яти правил: люблю те, чим займаюся; поважаю себе; вірю у свої сили; піднімаюся, не зважаючи на поразки; і ставлю високі цілі», – поділився Андрій Говоров.

Мати Андрія пишається своїм сином. Каже, що почала його розвивати із пелюшок. У рік і вісім місяців Андрій знав увесь алфавіт, у три – читав, а в шість – легко складав подумки тризначні цифри. «Бажаю батькам вірити у своїх дітей, не примушувати їх, бути з ними на рівних і не нав'язувати своїх амбіційних планів», – каже Тетяна Миколаївна.

Учасники відповідали на запитання вікторини. За кожну правильну відповідь – одна фішка. Їх можна було обміняти на призи. 11-річна Женя Беліченко збрала чотири фішки. За це отримала від Чемпіона Європи чашку.

Дніпро – третє місто, де відбулися «чемпіонські зустрічі». До цього були зустрічі у Києві та Одесі. Далі – у Харкові.

ДНІПРО: НОВІ НАЗВИ МІСЬКИХ РАЙОНІВ

Станом на 1 вересня 2016 року в Україні було перейменовано 917 населених пунктів, 20 районів і 27 районів у містах.

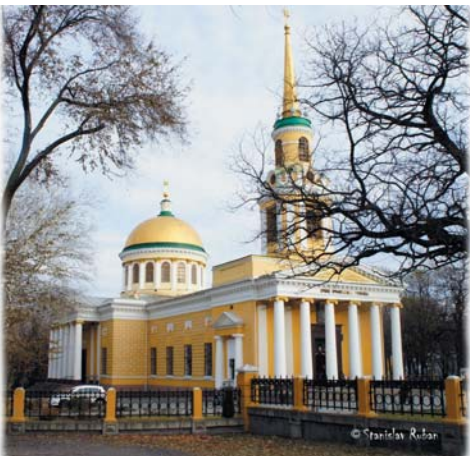
Чимало змін відбулося і в нашій області. Нову назву отримав обласний центр (Дніпро), міста Кам'янське та Покров (колишні Дніпродзержинськ та Орджонікідзе) та чимало сіл і селищ. На карті області з'явилося майже 3,6 тисяч нових топонімів, демонтовано 220 пам'ятників радянського дітям.

Лише в Дніпрі декомунізовано понад 350 топонімічних об'єктів – вулиць, провулків, проїздів, площ, скверів та парків. Це 12% від усіх чинних топонімів. Над топонімічною реформою працювали краєзнавці й історики, пропозиції надавали юристи та громадські активісти. Акцент робили на освітньому і патріотичному потенціалі, історії та культурі, місцевому колориті. Вулиці, парки, сквери Дніпра стали більш українськими, у деяких назвах увічнена козацька звитяга, понад 200 топонімів мають імена та прізвиська історичних постатей, з десяток – набули європейськості.

«Зміни не торкнулися лівобережжя Дніпра. Зокрема, ми вирішили зберегти історичну назву Амур-Нижньодніпровському району. У ній увічнені два села – Амур та Нижньодніпровськ. Залишилася без змін назва Індустріального району. Вона відображає промислову міць цієї частини міста. Незмінною залишилася й назва Самарського району. Вона історична, має географічну ознаку: Самара – приток Дніпра», – розповідає декан історичного факультету ДНУ ім. О. Гончара **Сергій Світленко**, який очолював історико-краєзнавчу секцію міської комісії з перейменувань.

Назви усіх п'яти правобережних районів Дніпра перейменовані. Про ці нові назви розповімо детальніше.

Нова назва Жовтневого району «**Соборний**» пов'язана з однією із найстаріших пам'яток міста – Спасо-Преображенським собором. Цей храм збудовано 1835 році в нагірній частині міста за

Події останніх років (Майдан, АТО, реформи) чимало змінили в житті сучасної України. Зокрема, суттєвих змін зазнала карта України, адже, відповідно до закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», відбулася зміна тих топонімів (географічних назв, назв вулиць населених пунктів, підприємств та установ), що мали комуністичне походження.

проектом Андріана Захарова, російського архітектора доби класицизму. Історичну назву «Соборна» повернула й площа, на якій розташований собор (колишня Жовтнева»).

Бабушкінський район став «**Шевченківським**». Його назвали на честь Тараса Шевченка, людина, ім'я якої знає кожен «в Україні с у щ и й». Цікаво, що будівля Дніпровського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка та пам'ятник молодому Шевченкові розташовані саме на території Шевченківського району.

Кіровський район став «**Центральним**». Цей, найменший за площею район міста, назва-

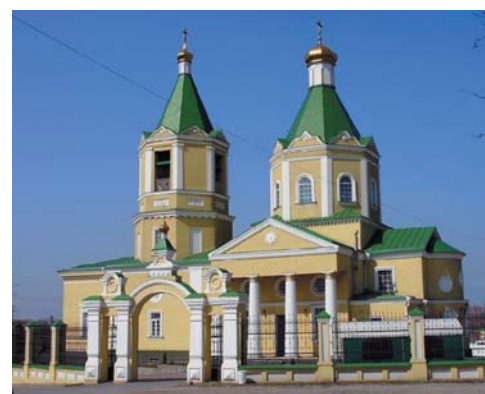
ний Центральним більш ніж справедливо, адже саме на його території розташовані: обласна рада, обласна державна адміністрація, Дніпровська міська рада, Дніпровський річковий порт, залізничний вокзал Дніпро-Головний, Дніпровський автовокзал, головний базар міста – Озерка, центральний парк ім. Лазаря Глоби, стадіон «Дніпро-Арена».

Красногвардійський район отримав назву «**Чечелівський**» – на честь давньої козацької слободи. Свою назву – Чечелівка – слобода отримала від імені першопоселенця – солдата

Чечеля. Зараз – це район проспектів Сергія Нігояна (раніше – проспект Калініна, ще раніше – 1-а Чечелівська вулиця) та Івана Мазепи (проспект Петровського). За часів індустріалізації кінця XIX – початку XX століття Чечелівка стала найбільшим пролетарським районом Катеринослава, осередком робітничого руху.

Ленінський район тепер називається «**Новокодацький**». Новий Кодак – історична місцевість на правому березі Дніпра, неподалік сучасного Кайдацького мосту.

Перша згадка про містечко Новий Кодак сягає 1645 року. Саме цю дату можна вважати початком міста Дніпра, адже Новий Кодак був центром Кодаської паланки Запорозької Січі і виконував функції аналогічні пізнішому губернському Катеринославу: адміністративного, економічного, торговельного, релігійного центру майже всієї правобережної частини сучасної області.

Нове – добре забуте (або занедбане) старе
Процес декомунізації, що триває в Україні, передбачає не лише усунення тоталітарної спадщини, але й відновлення історичної пам'яті нашого народу. З цього погляду нові назви більшості районів насправді є старими.

У XIX столітті Катеринослав був розділений на 3 адміністративні частини відповідно до поліцейних дільниць, що спочатку мали номери: Перша, Друга (зараз Центральний район) і Третя частина. Згодом до назв додалося означення «поліцейна». Потім числові назви зникли.

1897 року частин міста було 7: Соборна, Дніпровська, Троїцька, Воскресенська, Олександрівська, Брянська, Кодацька і Фабрична. Всі ці частини були на правому березі Дніпра, адже поселення на лівому березі (Задніпр'я) перебували у складі Новомосковського повіту.

На початку 1920 року, вже за більшовиків, місто мало 5 районів (включно із Задніпр'ям): Амур-Нижньодніпровський, Міський, Залізничний, Кодацький та Фабрично-Чечелівський.

Як бачимо, у цих назвах не було ще жодної ідеології. Але час минав. Більшовики-комуністи зміцнювали свою владу і содалі дужче наклали лапу на все життя міста. Характерний приклад – зміна назв Чечелівського району.

1920 рік – Фабрично-Чечелівський район, 1923 р. – Чечелівський район, 1925 р. – Червоночечелівський район, 1932 р. – Красногвардійський район (точніше було б «Червоногвардійський», адже мова тут не про «Красиву» («Красну») гвардію, а саме про «Червону» («Красную»). Осць так: спочатку відкинули фабрики, потім зробили Чечелівку «червоною», а далі викинули Чечелівку геть, назвавши район на честь «Красної гвардії» – озброєних загонів (як би сьогодні сказали – «незаконних збройних формувань»), за допомогою яких більшовики захопили владу у 1917-1918 роках.

У травні 1932 року був створений Центрально-Нагірний район. Проте, вже 1934 року, після вбивства С.М. Кірова, одного з «канонізованих» більшовицьких вождів, район отримав «ідеологічно правильну» назву Кіровський.

1936 року зі складу району виділено новий, Жовтневий район, що займав нагірну частину міста, названий на честь «Жовтневого» більшовицького перевороту, що відбувся в листопаді 1917 року в тогочасному Петрограді.

1940 року Кодацький район став Ленінським, а 1973 року був створений Бабушкінський район, що отримав назву на честь більшовика-терориста І.В. Бабушкіна.

Ось так комуністична влада, не зважаючи на історію міста, надала йому спотвореного заідеологізованого обличчя.

Сьогоднішні перейменування повертають старі назви, відновлюють історичну справедливість, поновлюють тяглість традиції. Так, із 5 назв районів 4 (Соборний, Новокодацький, Чечелівський і Центральний) вже були в різні часи на карті нашого міста і ми можемо привітати їхню появу такими словами: «З поверненням!».

За матеріалами Інтернет-видань

Із 2012 року на базі комунального закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» для учнів 9-11-х класів загальноосвітніх закладів, професійно-технічних навчальних закладів, технікумів, коледжів з міст та районів Дніпропетровщини діє

ОБЛАСНА ПРИРОДНИЧА ШКОЛА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Працюють секції: біології; екології; агрономії; ветеринарії та зоотехнії; хімії; психології, соціології; сучасних біотехнологій; флористики та зеленої архітектури.

Педагоги КЗО «ОЕНЦДУМ» та вчені провідних вишів міста надають додаткову освіту, що сприяє якісній підготовці учнів до зовнішнього незалежного оцінювання та вступу до вищих навчальних закладів.

Навчання – за 2-х річною очно-заочною формою

Навчання проводиться в аудиторіях і лабораторіях: Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара (факультети: біології, екології та медицини, хімічний, психології, соціології); Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету (факультети: агрономічний, зооінженерний, ветеринарної медицини, механізації сільськогосподарства); Українського державного

хіміко-технологічного університету (факультети: технології неорганічних речовин, технології високомолекулярних сполук, сучасних біотехнологій).

Учні Школи набувають навичок лабораторних досліджень, навчаються методів оцінки, аналізу й обробки інформації; отримують поглиблені знання з предмета, що їх цікавить. Результати дослідницьких робіт оприлюднюються на конференціях, семінарах, на обласному конкурсі захисту науково-дослідницьких робіт Дніпропетровського відділення Малої академії наук України.

Під час канікул молодь бере участь у комплексних еколого-біологічних експедиціях, науково-просвітницьких польових практиках, які проводяться на базі біосферного заповідника «Асканія-Нова», Канівського природного заповідника, Карпатського біосферного заповідника і Дніпровсько-Орільського природно-

го заповідника відповідно до програми «Вивчасмо заповідні території України».

Під час навчання учні беруть активну участь у Всеукраїнських та Міжнародних науково-освітніх програмах і проектах **Україна-Європа-Світ**. Серед них: Всеукраїнський конкурс Intel-Еко-Україна; Національний етап Міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів Intel ISEF (International Science and Engineering Fair); Балтійський науково-інженерний конкурс; Всеукраїнський конкурс юних раціоналізаторів та винахідників еколого-природничого напрямку; Всеукраїнський конкурс досягнень юних зоологів-тваринників; Всеукраїнський чемпіонат з інформаційних технологій «Екософт»; Міжнародний конкурс молодіжних проектів з енергоефективності «Енергія і середовище»; Обласний конкурс «Обдаровані діти – надія України».

Плідно працює наукове товариство «Юні хіміки та хімія з основами електрохімії» під керівництвом Вадима Леонідовича Коваленка, Заслуженого працівника освіти України, кандидата технічних наук, доцента кафедри технічної електрохімії. За цей час підготовлено понад 30 вихованців-переможців міжнародних конкурсів. Іменами трьох переможців Міжнародного конкурсу науково-технічної творчості школярів «Intel-ISEF» у 2008 і 2010 роках: Олександра Токарева, Віталія Клокуна і Марини Мешкович, названі малі планети Сонячної системи.

Перспективи подальшого навчання

Учні 9-10-х класів, які на відмінно закінчили I курс навчання та виявили високий рівень знань, направляються для навчання до Всеукраїнської природничої школи учнівської молоді при Національному еколого-натуралістичному центрі (м. Київ) за

рахунок бюджетних коштів КЗО «ОЕНЦДУМ»;

Для учнів 11-х класів проводиться навчання на базі Регіонального центру моніторингу освіти довшівської підготовки ДНУ ім. О. Гончара та ДДАЕУ відповідно до обраного факультету за фахом навчання.

За підсумками навчання учні отримують свідоцтво про позашкільну освіту з рекомендаціями до вступу до вищого навчального закладу за профілем.

Для участі в конкурсному відборі необхідно до 20 жовтня надіслати: заявку на ім'я директора КЗО «ОЕНЦДУМ» (Ю.Ф. Педан); характеристику-рекомендацію від навчального закладу за підписом директора.

Адреса КЗО «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді»: 49094, м. Дніпро, вул. Мандриківська, 80, т. 370-66-09. Електронна пошта: dneprunnat@ukr.net

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, В.Г. ДОЛГОПОЛІЙ, О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО, В.Г. СЕРЕДНЯ

Головний редактор З.В. МАРЧИШИНА
Заступник редактора Є.А. ШУЛЬГА
Фотокорн Г.Г. та А.Г. КРЮЧЕНКИ
Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»: gdjereho.jimdo.com

Свідоцтво про реєстрацію ДП № 66 від 13.12.1993.

Формат А 3.

Обсяг 0,8 ум. др. арк.

Адреса редакції: 49006, Дніпропетровськ, вул. В. Антоновича, 70, к. 216. Телефон/факс: 732-47-61, 732-48-48.

E-mail: GDjereho@ukr.net